

Hechten

Mijn moeder leerde me een knoopje in garen te maken. Ze liet me zien hoe ik het garen door het oog van een naald moest halen. Hoe de twee loshangende draden als één werden door deze driemaal om je vinger te winden en het losse uiteindje door de lussen heen te wriemelen.

Ik ben er trots op dat ik zo'n knoop kan maken, al houdt mijn kennis van handwerken daar op. Ik heb de knoop geleerd van mijn moeder, die hem van haar moeder heeft geleerd. De kleine kluwen verbindt me met mijn grootmoeder en overgrootmoeder, die dezelfde knoop maakten.

Jammer genoeg zie je zelden een knoop terug. Wanneer je de naald in de stof steekt, moet je ervoor zorgen dat de knoop in een zoom of verdekt gedeelte achterblijft.

Berend Strik werkt niets weg maar gebruikt knopen om als met een potlood te stippelen op zijn doek waarop een fotografische voorstelling is geprint. Niet alleen met knopen, maar ook met borduursels en stiksels werkt hij om elementen uit de fotografische voorstellingen aan te scherpen.

Een prachtig detail is de oogschaduw die met een matte viltachtige stof op de oogleden van een hoofd-doekte vrouw ligt, in *Palestinian Woman* (2009). Het geeft haar blik een zwaarte die opvallend zacht is.

De overzichtstentoonstelling *May I Show You My Pictures*, in museum Het Valkhof in Nijmegen, is overweldigend maar niet compleet, zoals Berend Strik me vertelde. Er zijn mensen met een Strik in huis die er geen afstand van kunnen doen. Zelfs niet voor de duur van deze tentoonstelling. Een verzamelaar uit New York zou hebben gezegd: „Mijn Berend Strik is als een slapende hond. Ik kan hem niet uitlenen want soms wordt hij wakker.”

Deze uitspraak veronderstelt dat niet de toeschouwer maar het werk bepaalt wanneer het ontwaakt. Niet de toeschouwer maar het werk heeft hier de actieve rol. Binnen het werk van Strik is deze omdraaiing op zijn plaats. Zijn werk legt je eigen manier van kijken bloot.

Strik gebruikte een reeks negatieven van zijn vader die deze – om redenen waar de zoon naar moet raden – nooit heeft afgedrukt. Op een van de foto's heeft zijn moeder haar ogen gesloten. Op een andere lijkt ze een beetje uit het centrum van de voorstelling te zweven, alsof de fotograaf werd afgeleid toen hij de foto nam. Juist deze situaties zorgen voor intrigerende beelden. Waar dacht zijn moeder aan toen ze haar ogen sloot? Waar dacht zijn vader aan toen de camera zwenkte in zijn hand?

Zijn moeder op de foto's is wel en niet zijn moeder. Het is ook mijn moeder, ieders moeder. Strik laat haar zien in een gele jurk en, in een gelijkvormige opstelling, ook in een blauwe jurk. Strik laat ons zien dat hij soms volledig naast zijn moeder staat, maar soms weggevaagd raakt door lagen stof. Hij is niet de een of de ander, hij is beiden. Ze houden een jurk beet die niet geel is of blauw, maar geel is en blauw.

Ik kijk naar zijn moeder door de ogen van zijn vader. Ze kijkt me aan zoals ze ooit naar haar geliefde keek. Hoe moet ik in godsnaam naar haar kijken? Kan ik wel naar haar kijken? Is het mogelijk om haar te zien?

Ik kijk naar mijn moeder. Ze maakt een knoopje in garen. Zie ik haar?